

Практична робота №3

Створення найпростіших файл-функцій (процедур) в середовищі MATLAB

Мета роботи: вивчити процедуру створення найпростіших файл-функцій (процедур) в середовищі MATLAB

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

3.1 Загальні відомості

Як було зазначено раніше, файл-функція (процедура) має починатися з рядка заголовка виду:

function [<ПКВ>] = <ім'я процедури>(<ПВВ>).

Якщо перелік кінцевих (вихідних) величин (ПКВ) містить тільки один об'єкт (у загальному випадку - матрицю), то файл-функція є звичайною функцією (однієї або кількох змінних). Фактично навіть у цьому найпростішому випадку файл-функція є вже процедурою у звичайному розумінні інших мов програмування, якщо вихідна величина є вектором або матрицею. Перший рядок у цьому випадку має вид:

function <ім'я змінної> = <ім'я процедури>(<ПВВ>).

Якщо ж в результаті виконання файл-функції мають бути визначені (обчислені) кілька об'єктів (типу матриць), така файл-функція є вже більш складним об'єктом, який у програмуванні зазвичай називається або процедурою (у мові Паскаль), або підпрограмою. Загальний вид першого рядка в цьому випадку стає таким:

function [y1, y2, ... , yN] = <ім'я процедури>(<ПВВ>),

тобто перелік вихідних величин y1, y2, ... , yN має бути поданий як вектор-рядок з елементами y1, y2, ... , yN (кожний з яких може бути матрицею).

У найпростішому випадку функції однієї змінної заголовок набуває вид:

function y = **func**(x), де **func** - ім'я функції (М-файлу).

Як приклад розглянемо складання М-файлу для функції:

$$y = f_1(x) = d^3 \cdot \operatorname{ctg}(x) \sqrt{\sin^4(x) - \cos^4(x)}.$$

Для цього треба активізувати поділ "File" головного меню командного вікна MatLAB, вибрати в підменю, що виникло на екрані, розділ "New", а потім - команду "M-file". На екрані з'явиться вікно текстового редактора. У ньому потрібно набрати такий текст:

```

function y = F1(x,d)
% Процедура, яка обчислює значення функції
%  $y = (d^3) * \cot(x) * \sqrt{\sin(x)M - \cos(x)^4}$ .
% Звернення  $y = F1(x,d)$ .
y = (d^3)*cot(x).*sqrt(sin(x).^4-cos(x).^4);

```

Після цього необхідно зберегти цей текст у файлі під ім'ям "F1.m".
Необхідний M-файл створений. Тепер можна користуватися цією функцією при розрахунках. Так, якщо ввести команду

```
» y = F1(1,0.1)
```

то одержимо результат

```
y = 4.1421e-004.
```

Варто зауважити, що аналогічно можна одержати одразу вектор усіх значень зазначеної функції при різних значеннях аргументу, якщо останні зібрати в деякий вектор. Так, якщо сформувавши вектор

```
» zet= 0:0.3:1.8;
```

і звернутися до тієї ж процедури

```
» my = F1(zet,1),
```

то одержимо:

```

Warning: Divide by
zero my =
Columns 1 through 4
    Na + Inf  0 + 2.9369i    0 + 0.8799i  0.
3783 Columns 5 through 7
    0.3339    0.0706   -0.2209

```

Примітки.

1. Можливість використання сформованої процедури як для окремих чисел, так і для векторів і матриць обумовлена застосуванням у запису відповідного M-файлу замість звичайних знаків арифметичних дій їхніх аналогів із попередньою крапкою.

2. Щоб уникнути виведення на екран небажаних проміжних результатів, необхідно в тексті процедури усі обчислювальні оператори завершувати символом " ; ".

3. Як показують наведені приклади, імена змінних, зазначені в заголовку файл-функції можуть бути будь-якими (збігатися чи ні з іменами, використовуваними при зверненні до цієї файл-функції), тобто мають формальний характер. Важливіше за все лише те, щоб структура звернення цілком відповідала структурі заголовка в запису тексту М-файлу і щоб змінні в цьому зверненні мали той тип і розмір, що й в заголовку М-файлу.

Щоб одержати інформацію про створену процедуру, достатньо набрати в командному вікні команду:

» **help f1,**

і в командному вікні з'явиться

Процедура, яка обчислює значення функції

$y = (d^3) * \text{ctg}(x) * \text{sqrt}(\sin(x^4) - \cos(x^4))$. Звернення $y = F1(x,d)$.

Інший приклад. Побудуємо графік двох функцій:

$y_1 = 200 \sin(x)/x$; $y_2 = x^2$.

Для цього створимо М-файл, що обчислює значення цих функцій:

function y = myfun(x)

% Обчислення двох функцій

% $y(1) = 200 \sin(x)/x$, $y(2) = x^2$.

$y(:,1) = 200 * \sin(x) ./ x$; $y(:,2) = x.^2$;

Тепер побудуємо графіки цих функцій:

» `fplot('myfun', [-20 20], 50, 2), grid`

» `set(gcf,'color','white');`

» `title('Графік функції "MYFUN"')`

Результат зображено на рис. 2.2.

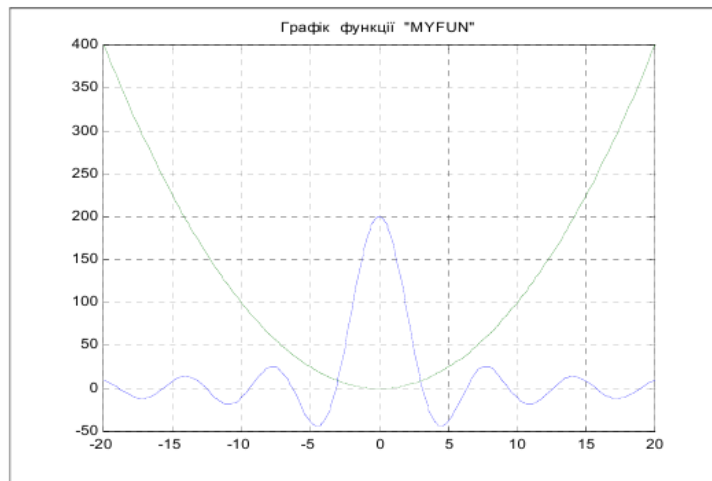

Рис. 3.2. Побудова графіків власних функцій

Третій приклад - створення файл-функції, що обчислює значення функції:

$$y(t) = k_1 + k_2 * t + k_3 * \sin(k_4 * t + k_5).$$

У цьому випадку зручно об'єднати сукупність коефіцієнтів **k** у єдиний вектор **K**:

$$\mathbf{K} = [k_1 \ k_2 \ k_3 \ k_4 \ k_5]$$

і створити М-файл: **function y = dvob(x, K)**

```
% Обчислення функції
% y = K(1)+K(2)*x+K(3)*sin(K(4)*x+K(5)),
% де K - вектор із п'яти елементів
%
% Використовується для визначення поточних значень
% параметрів руху рухомого об'єкта
y = K(1)+K(2)*x+K(3)*sin(K(4)*x+K(5));
```

Тоді розрахунок, наприклад, 11-ти значень цієї функції можна здійснити так

```
» K = ones(1,5); » t = 0:1:10;
» fi = dvob(t, K)
```

fi = 1.8415 2.9093 3.1411 3.2432 4.0411 5.7206 7.6570 8.9894 9.4560 10.0000

3.2 Типове оформлення процедури-функції

Рекомендується оформляти М-файл процедури-функції за такою схемою:

function [<Вихід>] = <ім'я функції>(<Вхід>)

```

% «Стисле пояснення, що робить процедура»
% Вхідні змінні
% <Детальне пояснення про зміст, типі і розміри
% кожній із змінних, перерахованих у переліку <Вхід>
% Вихідні змінні
% «Детальне пояснення про зміст, типі і розміри
% кожної із змінних переліку «Вихід»
% і величини, що використані у процедурі як глобальні»
% Використання інших функцій і процедур
% <Розділ заповнюється, якщо процедура містить звернення
% до інших процедур, крім умонтованих>
< П о р о ж н і й   р я д о к >
% Автор : <Вказується автор процедури, дата створення кінцевого
варіанта % процедури й організація, у якій створена програма> < Т е к с т
п р о ц е д у р и >

```

Тут позначено: <Вихід> - перелік вихідних змінних процедури, <Вхід> - перелік вхідних змінних, розділених комами.

Примітка. При використанні команди **help** <ім'я процедури> у командне вікно виводяться рядки коментарю до першого порожнього рядка.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

3.3 Завдання для виконання

Відповідно до таблиці 1.1 виконати обчислення точних (по стандартних функціях MatLAB) значень відповідної функції у діапазоні змінювання аргументу від x_1 до x_2 в m рівновіддалених точках цього діапазону, включаючи його межі із використанням розробленої **файл-функції (процедури)**.

3.4 Зміст звіту

3.4.1. Тема та мета роботи.

3.4.2. Коротко основні теоретичні відомості.

3.4.3. Відобразити отримані результати (програму та результат її роботи)

3.4.4. Висновки за результатами виконаної роботи.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Для чого створюються програми в середовищі MatLAB?
2. Чим відрізняються файли-функції від Script-файлів? Яка сфера застосування кожного з цих видів файлів?
3. Як створити М-файл процедури або функції?
4. Які основні правила написання текстів М-файлів у мові MatLAB?